

Eksote: Ikäystävällinen asuminen (Savitaipaleella) -hanke

1. Esittely ja tavoitteet

Ikäystävällinen asuminen -hankkeen päätavoitteena oli tukea kunnan asumisen rakennemuutosta (asuntokannan korjaamista, uusia asumisratkaisuja sekä asuinalueiden kehittämistä). Tavoitteena oli lisätä asuinympäristöjen ikä- ja muistiystävällisyyttä sekä yhteisöllisyyttä soveltaen green care -filosofiaa.

Hankkeen pilottialueena oli Savitaipaleen kunnan keskustaajama. Rakennemuutoksen ja palvelurakennusten korjausten ja uudistusten keskellä haluttiin kehittää asuinalueen ikääntyneiden yhteisöllisyyttä. Tarkoitus oli edistää ikääntyneiden asumisvaihtoehtojen tarjontaa, samalla kun kunta varautuu ikääntyneiden asumisen ennakkointiin.

Käytännön tavoitteena olivat toimintamallin pilotoiminen ja siihen liittyvän oppaan laatiminen. Tuloksia ja mallia voi hyödyntää maakunnassa muiden kuntien alueilla ja sote-valmistelussa sekä Etelä-Karjalan ikäpoliittisen ohjelman toimeenpano-ohjelmassa.

2. Toteutus ja tulokset

Ikä- ja muistiystävällisyyskoulutukset

Järjestettiin kolme noin 1,5 h kestävästä koulutusta ikä- ja muistiystävällisyydestä etäkoulutuksena: Yrittäjille Etelä-Karjalan alueella, valtuutetuille ja yhdistyksille, vanhusneuvostoille ja kuntalaisille Etelä-Karjalassa. Yrittäjäkyselyyn vastanneista 75 % kertoi pystyneensä hyödyntämään jonkin verran saamaansa tietoa. Kouluttajana oli LAB-ammattikorkeakoulu ja Etelä-Karjalan Muistiluotsi.

Helppokulkuisen kulkureitin kehittäminen

Savitaipaleen taajama-alueelle kehitettiin noin 2,1 kilometrin pituinen ikä- ja muistiystävällinen kulkureitti. Se yhdistää ikääntyneiden asumisyksiköt ja reitin varrella olevat palvelut (apteekki, kirjasto, tori, kaupat, pankki, hyvinvointiasema, paikallinen ravintola- ja tapahtumapaikka). Reittiä kehitettiin yhteistyöverkostossa, jossa oli mukana hanketoimijoiden lisäksi kunnan tekninen toimi, LAB -ammattikorkeakoulu, Savitaipaleen vanhus- ja vammaisneuvosto, paikalliset yrittäjät, arkkitehtitoimisto, kuntalaiset ja Etelä-Karjalan Muistiluotsi. Suunnittelussa hyödynnettiin yhteiskävelyä vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa, kuntalaiskyselyä sekä opiskelijoiden tekemää havainnointia.

Ikä- ja muistiystävällinen kulkureitti sai paljon myönteistä julkisuutta ja palkittiin vuoden 2021 sosiaali- ja terveysalan turvallisuuspalkinnolla. Reittiä kehitetään edelleen hankkeen päätyttyä.

Arjen Olohuone -toiminnan kehittäminen

Suvannon Tupa (Arjen Olohuone) oli kiinni koko hankeajan koronarajoitusten takia. Toimintaa pystytään kehittämään aiempien suunnitelmien pohjalta. Lisäksi sosionomiopiskelijat ideoivat ikääntyneiden asumisratkaisuja myös Suvannon osalta. STEA:lta haettiin avustusta yhteisöllisen seniorituvan toimintamuotojen (etsivän vanhustyö, digiopastus, virkistyskerhot, yhteisölliset tilaisuudet) kuluihin. Opiskelijat järjestivät Suvannon asukkaille ohjattua liikuntaa ja kimppekävelyä helppokulkuisella kulkureitillä. Suvannon etupihaa varten arkkitehtitoimisto laati pihasuunnitelman, jossa otettiin huomioon muistisairaiden tarpeet ja liikkuminen apuvälinein sekä asukkaiden mahdollisuus kasvien hoitamiseen.

Opas ikäystävällisen asumisen kehittämisestä

Oppaan kokosi hankkeen projektipäällikkö. Siitä tehtiin sähköinen ja painettu versio. Oppaan alussa esitellään hankkeen lähtökohdat, tavoitteet, toteuttamisen kulmakivet ja mitä käytännössä haluttiin tehdä sekä myös hankkeen rahoitus ja toimijat laajasti. Sitten kuvataan toimenpiteet ja niiden toteuttaminen, hankkeen tulokset ja vaikutukset ja hyödyt sekä toteuttajat rooleineen. Lopussa kerrotaan esiin nousseet haasteet ja mitä hankkeen jälkeen tehdään sekä lopuksi annetaan vinkkejä siitä, miten ikä- ja muistiystävällisyyttä vietiin eteenpäin Savitaipaleella.

3. Kokemukset ja tulosten hyödyntäminen

Haasteena oli korona-aika rajoituksineen. Tämä esti Arjen Olohuoneen kehittämisen käytännössä. Ikääntyneiden osallistaminen oli vaikeaa koko hankkeen ajan. Vähäinen osallistujamäärä ikä- ja muistiystävällisyyskoulutuksissa oli myös yksi haaste. Ratkaisu tähän on, että hyödynnetään netissä saatavaa aineistoa ikä- ja muistiystävällisyydestä. Ikäihmisten koulutukset järjestetään lähitapahtumina. Yrittäjiä hyödyttäisivät räätälöidyt henkilökohtaiset käynnit ikä- ja muistiystävällisyyden edistämiseksi.

Hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää ikäystävällistä kuntaa kehitettäessä, ”Etelä-Karjalan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021–2025” -ohjelmaa toimeenpantaessa ja SOTE -valmisteluissa. Ikä- ja muistiystävällisyyskoulutuksien avulla mm. edistettiin esteettömyyden huomioimista, lisättiin tietoa ja ymmärrystä muistisairauksista ja muistisairaista palveluiden käyttäjinä sekä annettiin eväitä muistisairaahan kohtaamiseen.

Helppokulkuisen kulkureitin kehittäminen lisäsi taajaman esteettömyyttä, yhdisti taajamassa olevat asumisyksiköt, helpotti ikäihmisiä ja erityisesti muistisairaita liikkumaan palveluiden välillä ja lisäsi myös liikkumisen turvallisuutta. Kulkureitti, sen saama julkisuus ja myönteinen palaute lisäsivät myös yhteisöllisyyttä ja me-henkeä.

Kolmannen sektorin rooli oli myös tärkeä kehittämisessä. Etelä-Karjalan Muistiluotsi kertoi ikä- ja muistiystävällisyyskoulutuksissa muistiystävällisyydestä. Myös muut paikalliset sosiaali- ja terveysjärjestöt olivat tärkeitä kumppaneita.

Lisätietoja antaa: Palvelujohtaja Kristiina Pihlajamäki p. 040 169 0205 tai [kristiina.pihlajamaki\(at\)savitaipale.fi](mailto:kristiina.pihlajamaki(at)savitaipale.fi)

[Ikäystävällinen asuminen –hankkeen loppuraportti](#)